

fam, el neguit. Les quatre accions de deixondiment que proposa Núria Martínez-Vernis (Barcelona, 1976) estan vinculades a aquesta capacitat de retrobar-se a través de les paraules, sortir del clos tancat, la casa que no ventila, l'habitació on s'ha passat la balda, el llit que es menja les persones, l'experiència de sentir-se amorf, de sentir-se cec, de sentir la vida com una crosta que no es cura.

Deix on dir està format per quatre textos. *Trànsfuga* és un díptic. El primer poema és una afirmació violenta, el pas a l'acció, l'afirmació pel despit i la ràbia. El segon ens retorna al punt de partida: el bloqueig, l'abandonament d'un mateix ("creixen les ungles perquè no puc evitar-ho"), habitar-se a la pols i al no-res. *Generació espontània* és un text en prosa, escrit en primera persona, com si es tractés d'una confessió. Però els termes d'aquesta confessió són abstractes: formes simbòliques, imatges recurrents entre l'agonia i l'amenaça (el fang, la pols, altre cop la balda tancada per dins, l'aire que no corre, els hams). *Ediccions*, un quadern amb cinquanta-quatre anotacions a partir d'una carta ferotge ("Si m'havia de veure descalça seria a la via del tren, però alhora decapitada"), en les quals es formula el desig d'abolir la pròpia biografia, el fet traumàtic que, potser, hi ha darrere d'aquesta obsessió reclusiva. Sentir-se a punt de la fosfatina, el cianur o la via. La negació del cos, de la carn i de la sang. L'existència reduïda a una veu que parla de Déu, del Mal, de soldats i guerres, es trabuca i deriva cap a l'automatisme ("Penso campanes automàtiques entre ascensors amb trompa per telèfons de cabina"). *Rigor mortis*, un nou díptic que tanca el deixondiment: la mort, la dissolució, l'antiromandre, com a alliberament de la vida i com a accés a un món al qual s'arriba sense dolor i sense perdre la consciència.

Blaï Bonet i George Bataille són darrere d'aquest llibre, el tercer que publica l'autora després de *L'acròbata tampoc no en sortirà il·lès* (2000) i *Quantes mentides fan una sola veritat* (2003). També Samuel Beckett i Antonin Artaud, traduït per Palau i Fabre en aquell poema del 1948, "Els éssers no surten al dia exterior", que, des del títol mateix, és una proclama. L'edició d'Empúries és un llibre objecte que inclou dues partitures que acompanyen els poemes i quaranta-set dibuixos de Rafael Abella Castany, que fan de contrapunt als textos, i n'il·lustren alguns detalls, amb un estil gràfic que s'allunya una mica del to ferit de l'escriptura de Núria Martínez-Vernis. La coberta de cartó reciclat i el paper també reciclat, grisós, transmeten el despullament dels textos. La paradoxa, diguem-ne postmoderna, és que un llibre amb aquesta desolada tristesa arribi a les llibreries com un obsequi. |

Joan-Daniel Bezonoff
Les meues universitats

L'AVENÇ
176 PÀGINES
18 EUROS

Les Rambles de Saigon

TRABUCAIRE
149 PÀGINES
11,50 EUROS

El mes de Joan de Sagarra L'escriptor de Perpinyà Joan-Daniel Bezonoff prossegueix amb la seva indagació memorialista. A l'autor d'aquest article la seva escriptura li ha recordat la de William Saroyan

“Granada, tierra soñada...”

La plaça de la Loge i el cafè de France de Perpinyà a finals dels anys 40

GETTY IMAGES

JOAN DE SAGARRA

“Me llamo Wesley Jackson. Tengo diecinueve años y mi canción favorita es *Valencia*”. Així comença *Las aventuras de Wesley Jackson*, de William Saroyan –en els meus temps de joventut es llegia molt Saroyan–, traduïda de l'anglès per Eduardo de Guzmán i publicada a Barcelona, el 1947, per l'editor José Janes. La novel·la relata la vida militar de Wesley Jackson, soldat ras americà a qui la guerra ensenya que la veritat no existeix sense l'amor. A la camisa del llibre es recullen unes paraules que George Slocombe va escriure al *New York Herald*: “Llegir *Las aventuras de Wesley Jackson* és com llançar-se de cap a un mar de xampany, del qual un surt meravellat, exaltat, moderadament embriagat i immoderadament feliç”. Paraules que comparteixo plenament.

L'arrencada de la novel·la de Saroyan –“Me llamo Wesley Jackson. Tengo diecinueve años y mi canción favorita es *Valencia*”–, m'ha fet pensar, no sé per què, en Joan-Daniel Bezonoff, un escriptor de Perpinyà (nascut el 1963) que escriu en català i els llibres del qual –des de *Les Rambles de Saigon* (1996) fins al més recent, *Les meues universitats* (2012)–, els he endrapat de bona gana i, en la majoria dels casos, amb una digestió molt agradable. En el cas concret

de *Les meues universitats*, en el qual ens ofereix “la narració coral dels seus anys de formació durant la khàgne, aquesta preparació humanística específica per entrar a l'Escola Normal Superior” (a la Rue d'Ulm, a París, on, segons deia Nizan, “es formen els gossos de la burgesia”), si l'autor hagués optat per novel·lar el seu relat, el llibre podria haver arrencat com en la novel·la de Saroyan: “Me llamo Joan-Daniel Bezonoff. Tengo diecinueve años y mi canción favorita es *Granada*”.

Granada... en la veu de Luis Mariano. “No critiqueu Luis Mariano.

thalie Antonioli amb aquestes paraules: “Un tros de catxalot als mercats del paradís... Quin pompill!”. I que parla de la llengua catalana que se li apareixia “com una vella casa de muntanya on ja havia viscut, en temps oblidats, i ordenava una per una les cambres polsegoses. Encenia l'electricitat dels pronoms, canviava els llençols de les conjugacions, pintava de blau les ventalles del vocabulari...”.

Bezonoff no va aprovar la khàgne. Afortunadament, pensa ell. “Si aprovaves anaves a París; hauria sucumbit als encants de la vida parisenca i m'hauria afrancesat del

Bezonoff: “Penso que tothom té dret a la seva part de cursileria; quan sento Luis Mariano encara se'm posa la pell de gallina”

És el meu pare, el meu avi”, li confessava Bezonoff a Lluís Bonada (*El Temps*, 23 d'octubre). I afegia: “A més, penso que tothom té dret a la seva part de cursileria. Quan el sento encara se'm posa la pell de gallina. Si escolteu la seva versió de *Granada*, serà el vostre camí de Damasc”. Curiós personatge aquest Joan-Daniel-Bezonoff. Un tipus que afirma que “una persona pot dir que coneix íntimament una ciutat quan és capaç de citar totes les seues sales de cinema”. Que descriu el cul de l'actriu italiana Na-

tot. Mai no m'hauria convertit en un escriptor català”. És curiós, el meu amic Joan Borrell (Tuïr, 1938-París, 1992), també conegut com Jean Borreil (*L'indret blau*. Edicions del Mall, 1983. *La raison nomade*. Payot, 1993), Joan Puig i Joan Volker, va descobrir que era català a París. Es van conèixer Borrell i Bezonoff? Segur que, en cas de ser així, es van beure a galet més d'una ampolla de vodka. “Granada, tierra soñada...” |

VEURE RESSENYA DE “LES MEUES UNIVERSITATS” DE JULIA GUILLAMON EN EL NÚMERO 535 DEL “CULTURA/S”